

Oficina de prevenció i lluita contra
la corrupció de les Illes Balears

DIRECTRIUS GENERALS 2020

C/. Palau Reial, 14.07001 Palma de Mallorca Tel. 871 90 50 66
info@oaib.es

**INSTRUCCIÓ 6 /2019 , DE 30 DE DESEMBRE DE 2019 , PER LA QUAL
S'APROVEN LES DIRECTRIUS GENERALS D'ACTUACIÓ DE L'OFICINA DE
PREVENCIÓ I LLUITA CONTRA LA CORRUPCIÓ DE LES ILLES BALEARS PER A
L'ANY 2020**

La Llei 16/2016, de 9 de desembre, de Parlament de les Illes Balears va crear o l'Oficina de Prevenció i Lluita contra la Corrupció (Oficina d'ara endavant), amb l'objectiu de prevenir i investigar possibles casos d'ús o de destinació fraudulents de fons públics o qualsevol aprofitament il·lícit, derivat de conductes que comportin conflicte d'interessos o l'ús particular d'informacions derivades de les funcions pròpies de el personal al servei de el sector públic.

Així, l'Oficina té com a finalitats principals fomentar els valors i els principis d'ètica pública i d'integritat; dur a terme el seguiment de les obligacions que estableixen la seva llei de creació i altres lleis; i prevenir i investigar activitats que resultin contràries a això.

Entre les funcions de l'Oficina destaquen les tasques preventiva i investigadora que se li encomanen. Així, l'article 5.c) de l'esmentada Llei 16/2016 , atribueix les següents funcions a l'Oficina en relació amb la prevenció, la investigació i la lluita contra la corrupció:

1r Dur a terme estudis i anàlisis de riscos previs en activitats relacionades amb els contractes, els ajuts o les subvencions públiques.

2n Promoure i impulsar mesures en matèria de lluita contra la corrupció i contra qualsevol activitat il·legal o la deguda gestió dels fons públics.

3r Prevenir i alertar en relació amb conductes de el personal i dels càrrecs públics que comportin conflicte d'interessos, que consisteixin en l'ús o abús, en benefici privat, d'informacions que tinguin per raó de les seves funcions, o que tinguin o puguin tenir com a resultat la destinació o l'ús irregulars de fons públics o de qualsevol altre aprofitament contrari a l'ordenament jurídic.

4t Investigar o inspeccionar possibles casos d'ús o destinació irregulars de fons públics.

5è Col·laborar en l'elaboració dels dictàmens sol·licitats per comissions parlamentàries d'investigació o per la comissió parlamentària corresponent, sobre assumptes en relació amb els quals hi hagi indicis d'ús o destinació irregulars de fons públics o d'un ús il·legítim i en benefici privat d' la condició pública d'un càrrec.

6è Proposar canvis legislatius i normatius en matèria de sancions i mesures a adoptar en el conjunt dels ens inclosos en l'àmbit d'actuació de la llei.

Les experiències tant nacionals com internacionals posen de manifest la complexitat de el fenomen de la corrupció, de manera que no es pot combatre únicament amb mesures de control a posteriori i de persecució penal, sinó que exigeix també i de forma important la combinació de mesures preventives de diversa índole. Tenint en compte les estipulacions i recomanacions formulades per instruments internacionals com la Convenció de les Nacions Unides contra la Corrupció i els estàndards internacionals en matèria de lluita contra la corrupció i prevenció de la mateixa, aquestes directrius recullen l'experiència i els coneixements de la comunitat nacional i internacional en la matèria , així com l'experiència de la pròpia Oficina a l'any 2019 i d'oficines anàlogues, com l'Oficina Antifrau de Catalunya i l'Agència de Prevenció i Lluita contra el Fraud i la Corrupció de la Comunitat Valenciana.

Reconeixent el fet que perquè qualsevol estratègia anticorupció sigui efectiva, ha d'abastar a tots els sectors de el govern, la societat i l'economia, la seva implementació reeixida depèn de la participació activa de tots aquests segments.

L'article 26 del Reglament de Funcionament i Règim Interior de l'Oficina, aprovat per la Comissió d'Afers Institucionals i Generals en sessió ordinària de 2018.11.21 (BOIB de 2018.12.13), disposa que en l'últim trimestre de cada any, el director o directora ha d'aprovar les directrius generals de les actuacions de prevenció i investigació que seran objecte de realització prioritària durant l'any següent, en funció de les àrees de risc i d'atenció prioritària.

Així mateix, l'article 6.2 de la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, obliga les administracions públiques a publicar els plans i programes anuals i plurianuals en els quals es fixin objectius concrets , així com les activitats, mitjans i temps previst per a la seva consecució. El seu grau de compliment i resultats han de ser objecte d'avaluació i publicació periòdica juntament amb els indicadors de mesura i valoració, en la forma en què es determini per cada Administració competent.

En virtut de l'exposat, i en ús de les competències atribuïdes per la Llei 16/2016, de 9 de desembre, i pel Reglament de Funcionament i Règim Interior, es s'aproven les directrius generals de prevenció i investigació de l'Oficina per a l'any 2020 que s'inclouen com a annex.

Palma, a 30 de desembre de 2019 .

El director de l' Oficina de Prevenció i Lluita contra la Corrupció de les Illes Balears

Jaime Far Jiménez

**DIRECTRIUS GENERALS D'ACTUACIÓ DE L'OFICINA DE PREVENCIÓ I LLUITA
CONTRA LA CORRUPCIÓ DE LES ILLES BALEARS PER A L'ANY 2020**

Contingut

1.	PRINCIPIS D'ACTUACIÓ I OBJECTIUS GENERALS DEL PLA	7
1.1.	<i>Missió</i>	7
1.2.	<i>Visió</i>	7
1.3.	<i>Objectius generals</i>	7
2.	ACTUACIONS RELACIONADES AMB L'ETICA PÚBLICA, PREVENCIÓ I INTEGRITAT	9
2.1.	<i>En matèria d'integritat</i>	9
2.2.	<i>En matèria de gestió de riscos</i>	9
2.3.	<i>En matèria de comunicació, sensibilització i participació ciutadana</i>	9
2.4.	<i>En matèria de transparència</i>	10
2.5.	<i>En matèria de formació i gestió de l'coneixement</i>	10
3.	ACTUACIONS RELACIONADES AMB INVESTIGACIÓ I INSPECCIÓ.....	11
3.1.	<i>Implantació d'un sistema d>alertes primerenques:</i>	11
3.2.	<i>Elaboració de guies, així com mètodes d'ajuda informàtics</i>	11
3.3.	<i>Investigació de les irregularitats detectades per la Sindicatura de Comptes i altres òrgans de control</i>	11
3.4.	<i>Comprovació de l'acompliment de la normativa sobre incompatibilitats</i> 12	
3.5.	<i>Investigació de les denúncies presentades</i>	12
3.6.	<i>Investigacions que, pel seu interès o rellevància, s'iniciïn en compliment de l' apartat segon de la Instrucció 5/2019</i>	12
3.7.	<i>Col·laboració amb els òrgans judicials, la Fiscalia anticorrupció, les agències tributàries i altres òrgans de control</i>	12
4.	ACTUACIONS TRANSVERSALS	14
4.1.	<i>Relacions institucionals i de col·laboració</i>	14
4.2.	<i>Establiment d'un pla d'objectius susceptible de mesurament de les actuacions de l'Oficina</i>	14
4.3.	<i>Desenvolupament reglamentari de la Llei 16/2016</i>	14

1. PRINCIPIES D'ACTUACIÓ I OBJECTIUS GENERALS DEL PLA

Les presents directrius generals responen a l'acompliment de la missió i visió de l'Oficina que han estat definides, juntament amb els objectius generals que regiran el funcionament de tot el personal al seu servei.

1.1. Missió

La missió de l'Oficina és fomentar els valors i els principis d'ètica pública i d'integritat que inspiren la llei de la seva creació, fer el seguiment de les obligacions que estableix la legalitat vigent, així com prevenir i investigar activitats que resultin contràries a la mateixa .

1.2. Visió

L'Oficina de Prevenció i Lluita contra la Corrupció de les Illes Balears està cridada a ser una oficina de control oberta, participativa i ciutadana, referent a la prevenció d'irregularitats i males pràctiques administratives i garant de l'acompliment de la legalitat, reconeguda per la seva professionalitat, independència i imparcialitat, i col·laboradora en aconseguir que el sector públic balear destaquï pel seu nivell d'excel·lència en la gestió i en la prestació d'uns serveis públics de qualitat.

Seguint el treball que s'ha començat a realitzar en 2019, l'Oficina de Prevenció i Lluita contra la Corrupció de les Illes Balears continuarà impulsant un canvi de model amb la participació i cooperació ciutadana i dels mitjans de comunicació, incorporant elements en el que els ciutadans siguin part activa, passant de ser subjectes passius receptors d'informació i formació a subjectes actius coparticipant cap a un model ciutadà, participatiu i obert convertint l'Oficina en un generador de xarxes col·laboratives en l'espai de la Prevenció i Lluita contra la Corrupció .

1.3. Objectius generals

En compliment de la seva missió plasmada en la Llei 16/2016 i en el Reglament de Funcionament i Règim Interior, les directrius generals d'actuació de l'Oficina per a l'any 2020 persegueixen assolir els següents objectius generals:

- Implantar i perfeccionar eines efectives que permetin a l'Oficina analitzar i detectar riscos de forma precoç per tal de prevenir les males pràctiques administratives i la corrupció.
- Desenvolupar un sistema integrat de gestió i informació propi que permeti ordenar i planificar tots els processos desenvolupats per l'Oficina, optimitzant els

seus recursos i millorant la seva productivitat, amb l'objectiu últim d'aconseguir la màxima qualitat i efectivitat en el compliment de la seva missió.

- Prioritzar i dirigir accions específiques, en diferents àmbits de gestió, per a fer un efectiu control de legalitat en les actuacions de el sector públic balear a les competències conferides a l'Oficina per la llei, assumint un paper similar a el de "Public Compliance Officer" (o impulsor públic de compliment normatiu), la funció serà vetllar perquè l'actuació de l'administració de el sector públic balear s'ajusti als estàndards ètics internacionals i a la legislació que li sigui aplicable en les matèries pròpies de l'Oficina.
- Prestar una atenció efectiva i àgil a les denúncies, queixes i reclamacions presentades davant l'Oficina.
- Promoure la prevenció de les males pràctiques en la gestió, a través de l'ús i generalització de la pràctica d'autoavaluacions.
- Potenciar i desenvolupar una efectiva política d'aliances i col·laboracions, en aquelles matèries competència de l'Oficina, amb altres òrgans de control interns i externs, nacionals i internacionals.
- Reforçar i potenciar la formació de personal de l'Oficina i la seva participació activa en actes i esdeveniments relacionats amb matèries de la seva competència.
- Donar visibilitat i posar en valor el treball desenvolupat per l'Oficina a través d'accions dirigides a garantir la màxima transparència en la seva actuació i l'adequada rendició de comptes.

2. ACTUACIONS RELACIONADES AMB L'ETICA PÚBLICA, PREVENCIÓ I INTEGRITAT

2.1. *En matèria d'integritat*

- Finalitzar la implantació del registre de declaracions patrimonials i activitats dels càrrecs públics, i desenvolupar l'eina que permeti una eficaç gestió i comprovació de les declaracions presentades.
- Elaboració i difusió d'una guia per a la correcta identificació i prevenció de conflictes d'interessos i la reducció de riscos d'aquestes situacions, en els diferents organismes i administracions, adaptada a el tipus d'activitat, regulació, estructura de govern de cadascuna d'elles, complementada amb formació a el personal en aquest àmbit i la creació d'un formulari electrònic per a l'autoavaluació personal.

2.2. *En matèria de gestió de riscos*

- Implantació generalitzada de sistemes d'avaluació de el risc de frau a través de mapes de riscos i d'indicadors d'alerta, i el mesurament permanent de la seva eficàcia. Aquesta actuació es desenvoluparà en col·laboració amb l'Autoritat Nacional Anticorrupció Italiana i la Universitat Unitelma Sapienza de Roma, en execució del conveni de col·laboració signat el 2019.10.29.
- Col·laboració amb organismes de supervisió, consulta i regulació de la contractació, la creació de bancs de dades de bones pràctiques en matèria de transparència en la contractació pública, i aplicació en els organismes públics dels indicadors de millors pràctiques en la contractació pública elaborats per la Comissió Europea.
- Seguiment i control de licitacions en què puguin participar persones físiques i jurídiques a què s'hagi imposat la prohibició de contractar amb l'administració pública o a les que s'hagi imposat la prohibició de percebre subvencions i ajudes oficials, i col·laboració amb associacions empresarials per participar i assessorar en processos de "self cleaning". Aquesta actuació es desenvoluparà en col·laboració amb la PIMEM en virtut dels acords de col·laboració que s'han tractat entre els dos organismes.

2.3. *En matèria de comunicació, sensibilització i participació ciutadana*

- Elaboració de baròmetres i altres estudis de camp sobre la corrupció a les Illes Balears, que permetin analitzar les percepcions i actituds ciutadanes.
- Es continuarà assistint juntament amb l'Agència Estatal de l'Administració Tributària en els seus plans de "educació cívico-tributària" en l'últim cicle d'educació primària i en els dos cicles de secundària, completant l'enteniment dels ingressos públics amb la bona gestió d'aquests fons.

- Es millorarà la estratègia de comunicació per donar a conèixer les missions de l'Oficina i la seva actualitat.
- Sensibilització als diferents actors en matèria d'ètica pública, integritat i probitat, en ocasió de participació en col·loquis, conferències, seminaris o trobades professionals.

2.4. *En matèria de transparència*

- Disseny d'un pla per a la comprovació de la informació institucional i organitzativa que les entitats incloses dins l'àmbit subjectiu d'actuació de l'Oficina han de publicar en els seus portals de transparència, per tal d'efectuar recomanacions perquè els dotin de tot el que en ells s'ha d'incloure.

2.5. *En matèria de formació i gestió del coneixement*

- Formació dels empleats públics que participen en processos de licitació pública i de personal de les empreses licitadores en matèria d'ètica, transparència pública i prevenció de la corrupció.
- Formació en les empreses contractistes de l'Administració pública balear sobre la implantació de polítiques de gestió antisuborn, d'acord amb les normes ISO 37001 i 31000.
- Anàlisi i estudi de normativa autonòmica i local en fase d'exposició pública per a formular recomanacions en matèria de probitat, d'ètica pública i d'integritat.
- Anàlisi dels estudis, dictàmens i recomanacions d'institucions europees i nacionals en matèria de contractació, subvencions i competència.
- Execució dels a assenyats de col·laboració amb la Universitat de les Illes Balears i els altres que es puguin subscriure amb institucions de recerca, col·lectius professionals i associacions ciutadanes per aprofundir en la millor comprensió del fenomen de el frau i la corrupció, que permeti desenvolupar una estratègia plurianual eficaç contra la mateixa i puguin exercir com a operadors d'informació.
- Finançament de dos premis als millors treballs de final de grau i de fi de màster a les titulacions de la UIB que tinguin relació amb el fenomen de la corrupció en qualsevol dels seus enfocaments científics.
- Anàlisi i estudi de la jurisprudència dictada en els casos de delictes relacionats amb la corrupció, i integració de la mateixa en una eina informàtica que permeti sistematitzar i facilitar la seva cerca.

3. ACTUACIONS RELACIONADES AMB INVESTIGACIÓ I INSPECCIÓ

3.1. *Implantació d'un sistema d>alertes primerenques:*

Implantació d'un sistema d>alertes per a la detecció primerenca d'irregularitats i males pràctiques mitjançant el desenvolupament d'eines capaces d'analitzar l'actuació administrativa conforme aquesta es produeix, amb la doble finalitat d'investigar possibles casos de frau o corrupció, i alhora difondre una cultura ètica i de compliment entre els empleats públics i les persones o empreses que es relacionen amb l'administració.

La finalitat perseguida és el desenvolupament i implantació d'un mecanisme de detecció d'irregularitats o males pràctiques a partir d'indicadors d'alerta que s'obtidran mitjançant eines d'anàlisi de dades aplicades sobre la informació existent en els sistemes i bases de dades de gestió dels procediments administratius de el sector públic balear, així com d'altres fonts externes.

El sistema d>alertes comptarà amb un procediment automatitzat de detecció de possibles irregularitats i males pràctiques i es complementarà amb una eina d'anàlisi dinàmic de dades. Les alertes o indicis que siguin obtinguts a partir de la utilització de sistema, es consideraran com a "entrades" per a l'inici d'actuacions inspectores, de manera similar al que passa amb les denúncies.

3.2. *Elaboració de guies, així com mètodes d'ajuda informàtics*

Aquestes guies i mètodes d'ajuda s'utilitzaran en els següents àmbits:

- Investigacions sectorials enfocades a la detecció sistemàtica de casos sospitosos de frau mitjançant proves d'auditoria forense,
- seguiment adequat de possibles recuperacions de fons malversats de forma fraudulenta,
- revisió de processos, procediments i controls connectats a fraus reals i potencials.

3.3. *Investigació de les irregularitats detectades per la Sindicatura de Comptes i altres òrgans de control*

S'investigaran aquelles irregularitats que suposin l'existència de conductes constitutives d'infracció administrativa o delictes relacionades amb l'ús o de destinació fraudulents de fons públics o qualsevol aprofitament il·lícit, derivat de conductes que comportin conflicte d'interessos o l'ús particular d'informacions derivades de les funcions pròpies de el personal al servei de el sector públic.

Es col·laborarà amb l'Agència de Defensa de el Territori de el Consell Insular de Mallorca .

3.4. Comprovació de l'acompliment de la normativa sobre incompatibilitats

Comprovació de l'acompliment de la normativa sobre incompatibilitats al personal a el servei de el sector públic balear , a través de l'explotació de la informació existent en el Registre de Declaracions Patrimonials i d'Activitats.

3.5. Investigació de les denúncies presentades.

L'actuació de l'Oficina en aquest punt té com a finalitat atendre i tramitar les denúncies presentades, investigar els fets denunciats, les seves causes i conseqüències, i elaborar un informe de valoració del resultat de la investigació que contingui les oportunes recomanacions per corregir les anomalies o irregularitats , i, si s'escau, comunicar a l'òrgan responsable perquè depuri les responsabilitats administratives o disciplinàries a què hi haguera lloc, o, en cas de delicte, a l'autoritat judicial o al ministeri fiscal.

3.6. Investigacions que, pel seu interès o rellevància, s'iniciïn en compliment de l' apartat segon de la Instrucció 5/2019.

D'acord amb el que disposa l'apartat segon de la Instrucció 5/2019, de 9 de novembre, l a Oficina podrà iniciar actuacions d'investigació per iniciativa pròpia, que resultin de el coneixement de fets o circumstàncies, entre d'altres, en els següents casos:

- a) Fets concrets amb indicis d'elements corruptius o de males pràctiques, identificats amb ocasió de l'execució de plans estratègics o d'explotació d'informació.
- b) Fets concrets amb indicis d'elements corruptius o de males pràctiques i amb greu repercussió sobre els recursos públics.
- c) Fets concrets amb indicis d'elements corruptius o de males pràctiques i de rellevant transcendència social.

3.7. Col·laboració amb els òrgans judicials, la Fiscalia anticorrupció, les agències tributàries i altres òrgans de control.

L'Oficina s'estableix com una entitat de cooperació i relació permanent amb l'autoritat judicial, el Ministeri Fiscal, el Síndic de Greuges, la Sindicatura de Comptes, la Intervenció General de la comunitat autònoma, els òrgans

C/. Palau Reial, 14.
07001 Palma de Mallorca
Tel. 871 90 50 66
direccio@oaib.es

d'intervenció dels consells insulars i municipals, així com amb els òrgans que tenen competències de control, supervisió i protectorat de les persones jurídiques públiques i privades instrumentals. A aquest efecte, l'Oficina aportarà tota la informació de què disposi i proporcionarà el suport necessari a la institució o a l'òrgan que dugui a terme la investigació o la fiscalització corresponent .

En particular, s'elaboraran recomanacions dirigides als òrgans de contractació i / o Taules de contractació per tal que remetin a l'Oficina aquella informació, elements i dades susceptibles d'interpretar com pràctiques col·lusòries per al seu estudi, anàlisi i investigació per si de les mateixes poguessin desprendre actuacions que haurien de ser remeses als òrgans de defensa de la competència.

4. ACTUACIONS TRANSVERSALS

4.1. *Relacions institucionals i de col·laboració*

- A nivell nacional:
 - Reforçar les relacions i desplegar els convenis signats amb altres oficines i agències de prevenció i lluita contra la corrupció de l'Estat espanyol , amb l'Oficina Independent de Regulació i Supervisió de la contractació , i amb el Servei Nacional de Coordinació Antifrau.
 - Seguiment del conveni de col·laboració signat amb la Sindicatura de Comptes
 - Signatura de conveni de col·laboració amb la Fiscalia anticorrupció.
- A nivell internacional:
 - Continuar amb la participació de l'Oficina en els diferents fòrums internacionals en matèria de prevenció i lluita contra la corrupció (European Partners Against Corruption, Fòrum d'Integritat de la OCDE, i la Network Corruption Prevention Authorities).
 - Intercanvi d'experiències i coneixements amb altres oficines i agències internacionals(Agència Francesa Anticorrupció, Autoritat Nacional Anticorrupció Italiana, Unitat Permanent Anticorrupció del Quebec , etc.).
 - Participació en el projecte HERCULES III de la UE-OLAF.

4.2. *Establiment d'un pla d'objectius susceptible de mesurament de les actuacions de l'Oficina.*

En particular, s'articularà la metodologia per poder determinar:

- el cost de les investigacions desenvolupades per l'Oficina en aquells casos en què per l'apreciació d'indicis i elements comporti la comunicació a l'autoritat judicial o administrativa, i a el Tribunal de Comptes.
- l'estalvi de recursos públics com a conseqüència de les tasques de prevenció de l'Oficina.

4.3. *Desenvolupament reglamentari de la Llei 16/2016*

En execució de la DF Tercera , apartat 3, de la Llei 16/2016, i en atenció a l'experiència acumulada per l'Oficina en els seus primers mesos d'actuació, es elevar á a el Govern de les Illes Balears la proposta de desenvolupament reglamentari per a la execució de la llei.